

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาสภาพการผลิตและการใช้สื่อ เพื่อพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กให้มีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการผลิตและการใช้สื่อเพื่อการเรียนการสอนของครูผู้ดูแลเด็ก สังกัดเทศบาลตำบลโนนตาล เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) สามารถสรุปได้ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการผลิตสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก
2. เพื่อพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก มีความรู้ความเข้าใจ ความสามารถในการผลิตสื่อและใช้สื่อการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนาเพื่อให้ครูผู้ดูแลเด็ก มีความรู้ความเข้าใจ ความสามารถในการผลิตสื่อและใช้สื่อการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลโนนตาล อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด กลยุทธ์ในการพัฒนาในครั้งนี้ คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ(Action Research) ตามกรอบแนวคิดของเคมมิส และแม็คแทกการ์ต (Kemmis and McTaggart. 1991 : 169-170 ; อ้างอิงใน สุวิมล ว่องวานิช. 2548 : 13) มีลำดับ 4 ขั้นตอนคือ 1)ขั้นวางแผน(Planning) 2)ขั้นปฏิบัติการ (Action) 3)ขั้นสังเกตการณ์(Observation) 4)ขั้นสะท้อนผล(Reflection)

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเพื่อพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก ด้านการผลิตสื่อการเรียนรู้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลโนนตาล อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ให้มีความรู้ความเข้าใจในการผลิตสื่อ และใช้สื่อการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ โดยมีขอบเขตดังนี้

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย

- 1.1 ผู้วิจัย จำนวน 1 คน

- 1.2 ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 4 คน
2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 4 คน ประกอบด้วย
  - 2.1 ผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาและช่วยตรวจสอบเครื่องมือ จำนวน 3 คน
  - 2.2 วิทยากร จำนวน 1 คน
3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยระหว่างเดือน พฤศจิกายน - มีนาคม 2553
4. สถานที่ที่ทำการวิจัย ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลโนนตาล อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

เครื่องมือที่ใช้การวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือหลายประเภท เพื่อการตรวจสอบแบบหลายมิติ (Triangulation) และให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ถูกต้องกับการดำเนินการอย่างแท้จริง ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์การผลิตสื่อและการใช้สื่อ
2. แบบสังเกตการผลิตสื่อและการใช้สื่อ
3. แบบสังเกต(การประชุมเชิงปฏิบัติการ)
4. แบบสัมภาษณ์(หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ)
5. แบบทดสอบก่อน - หลัง การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Pretest - Posttest)

สรุปผลการวิจัย

จากการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการผลิตและการใช้สื่อเพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลโนนตาล อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ดโดยใช้กลยุทธ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ผลศึกษาสภาพการผลิตสื่อและการใช้สื่อ

จากการศึกษาสภาพการผลิตและการใช้สื่อเพื่อการเรียนการสอนของครูผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลโนนตาล อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จากการสัมภาษณ์พบว่า ครูเห็นความสำคัญของการใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เห็นประโยชน์ของสื่อคือสื่อสามารถทำให้เด็กสนุก น่าสนใจ เข้าใจในเนื้อหาได้เร็ว คิดว่าควรมีการสร้างสื่อการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น สร้างสื่อใหม่ๆ เพื่อความแปลกใหม่ น่าสนใจ แต่ปัญหา อุปสรรคคือสื่อมีน้อยไม่เพียงพอควรมีการผลิตสื่อการเรียนการสอน การประยุกต์ผลิตสื่อใหม่ๆ แต่ครูมี

ความรู้ไม่มากพอ ไม่มั่นใจที่จะจัดทำสื่อเอง ไม่มีแนวทางในการประดิษฐ์ มีความต้องการที่จะสร้างสื่อ ผลิตภัณฑ์ขึ้นเองเพื่อที่จะให้มีสื่อที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนที่เพียงพอยิ่งขึ้นและต้องการคำแนะนำจากผู้ที่มีความชำนาญ เชี่ยวชาญ ช่วยสอนสร้างสื่อ ต้องการให้มีการจัดการอบรม การประชุม ให้ความรู้ การลงมือปฏิบัติสร้างสื่อการเรียนการสอนสำหรับครูผู้ดูแลเด็กจากการสังเกต พบว่า ครูใช้สื่อการเรียนรู้อุปกรณ์ประกอบสำหรับกิจกรรมการเรียนการสอนน้อย ครูไม่มีการวางแผนการผลิตสื่อ ไม่สร้างสื่อในการจัดการเรียนการสอนเอง สื่อที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอไม่หลากหลาย

ผลการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กด้านความสามารถในการผลิตสื่อ

ผลการศึกษาสภาพการผลิตและการใช้สื่อเพื่อการเรียนการสอนของครูผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลโนนตาล อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการดำเนินงานพัฒนาครู โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการการผลิตและการใช้สื่อเพื่อการเรียนการสอนของครูผู้ดูแลเด็ก ในวันที่ 11-12 มกราคม 2553 เพื่อให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจและสามารถในการผลิตสื่อและการใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับปฐมวัย ความสำคัญประโยชน์ หลักการ กระบวนการของการผลิตสื่อการเรียนการสอน การวางแผนการผลิตสื่อ ขั้นตอน วิธีการดำเนินการผลิตเพิ่มขึ้น ผลคะแนนจากแบบทดสอบก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการพบว่ากลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีคะแนนเฉลี่ย 9.5 ร้อยละ 38 และหลังสิ้นสุดการประชุมเชิงปฏิบัติการกลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีคะแนนเฉลี่ย 21 ร้อยละ 84 ผลปรากฏว่า ภายหลังจากได้รับความรู้แล้วทำให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความเข้าใจในการผลิตสื่อและการใช้สื่อเพื่อการเรียนการสอนส่งผลให้มีคะแนนทดสอบภายหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการสูงกว่าก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการ ร้อยละ 46 แสดงว่ากลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจสามารถผลิตสื่อและใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอนได้ จากการสังเกตและสัมภาษณ์กลุ่มผู้ร่วมวิจัย กลุ่มเป้าหมายทั้ง 4 คน มีความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการการผลิตสื่อการเรียนรู้ ให้ความร่วมมือ มีการสร้างสื่อการนำเสนอการใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการซักถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน วิพากษ์วิจารณ์ให้ข้อคิดเห็นและจากการสัมภาษณ์ภายหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ ครูมีความรู้ความเข้าใจใน หลักการ กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการการผลิต สื่อการเรียนการสอน ครูมีความมั่นใจในการสร้างสื่อผลิตภัณฑ์เพื่อการเรียนการสอน สามารถจัดทำสื่อ ประยุกต์วัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่นผลิตสื่อ ที่จะใช้สำหรับกิจกรรมการเรียนการสอนได้

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาสภาพการผลิตและการใช้สื่อเพื่อการเรียนการสอนของครูผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลโนนตาล อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้วยแบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต จากกลุ่มเป้าหมายทั้ง 4 คน คือ ครูเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ต้องการผลิตสื่อใหม่ๆ ครูมีความรู้ความเข้าใจที่ไม่มากพอที่จะลงมือปฏิบัติเอง ไม่มั่นใจที่จะจัดทำสื่อเอง สื่อที่มีอยู่ในปัจจุบันที่ใช้สำหรับประกอบ สำหรับกิจกรรมการเรียนการสอนมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอ ไม่หลากหลาย ครูใช้สื่อประกอบ กิจกรรมการเรียนการสอนน้อย สอดคล้องกับ คงเดช ทรบวรรัตน์(2552:118-120) ได้ ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาครูตามมาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียนของ โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์ สังกัดเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันครูส่วนใหญ่ ไม่ปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ยังยึดติดกับการสอนแบบเดิม คือ การสอนแบบบรรยาย จัดกิจกรรมโดยไม่คำนึงถึงความสนใจ ความถนัด ความแตกต่างระหว่าง บุคคลของผู้เรียน ไม่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ไม่ค่อยส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากสื่อ นอกจากนี้ผลการศึกษาสภาพการผลิตและการใช้สื่อของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลโนนตาลพบว่าครูผู้ดูแลเด็กมีความ ต้องการที่จะสร้างสื่อ ผลิตสื่อขึ้นเองเพื่อที่จะให้มีสื่อที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนที่ เพียงพอ ต้องการคำแนะนำจากผู้ที่มีความชำนาญ เชี่ยวชาญ ช่วยสอนสร้างสื่อ อยากรให้มีการ จัดการอบรม การประชุม ให้ความรู้ ลงมือปฏิบัติจริงในการสร้างสื่อการเรียนการสอนสำหรับ ครูผู้ดูแลเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับ ปวีณา กำพาย (2544 : 178) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการ ของครูในการพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พบว่าครูมีความต้องการที่พัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ ด้าน หลักสูตร และด้านสื่อการเรียนการสอน และสุรเชษฐ์ พละเอิน (2545 : 10) ได้ศึกษาการ พัฒนาครูประถมศึกษิตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ว่า ครูต้องได้รับการ พัฒนาเกี่ยวกับการปฏิบัติด้านการเรียนการสอน เรียนรู้ด้านหลักสูตร และด้านสื่อการเรียน การสอนและแหล่งเรียนรู้

ผลการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการผลิตและการใช้สื่อเพื่อการเรียนการสอนของครู ผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลโนนตาล อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ประสบ ผลสำเร็จด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ สอดคล้องกับ แก้วใจ แสนโสม (2551 : 81-92) ได้ศึกษาการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ บ้านหนองนกเขียน โดยการใช้

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ วงจรคุณภาพเต็มมิ่ง และการวางแผนมีส่วนร่วม พบว่าและมีผลทำให้ การดำเนินงานของศูนย์เด็กเล็กมีคุณภาพอยู่ในระดับดี ผ่านเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กน่ายู่ จึงควรสนับสนุนให้มีการนำโปรแกรมนี้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กอื่น หรือ กิจกรรมอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายกันได้ ภายหลังจากประชุมเชิงปฏิบัติการในการพัฒนาครูผู้ดูแล เด็กในการผลิตและการใช้สื่อของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล โนนตาล มีผลคะแนน จากแบบทดสอบของกลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีคะแนนทดสอบสูงกว่าก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการร้อยละ 46 แสดงถึงความรู้ความเข้าใจของกลุ่มผู้ร่วมวิจัยในการจัดทำสื่อ การผลิตสื่อเพื่อใช้ใน กิจกรรมการเรียนการสอน จากการสังเกตและการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ร่วมวิจัย กลุ่มเป้าหมายทั้ง 4 คน มีความ กระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการการผลิตสื่อการเรียนรู้ ให้ความ ร่วมมือ มีการผลิตสื่อการนำเสนอผลงาน การใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการ ชักถามแลกเปลี่ยนความคิดเห็นรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน วิพากษ์วิจารณ์ ให้ข้อคิดเห็น ทำให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้รับความรู้จากวิทยากรอย่างเต็มที่ สอดคล้องกับคณะวิจัยของคณะครุ ศาสตร์ สถาบันราชภัฏเพชรบุรี (2545 : 38-44) จัดกิจกรรมและสร้างกลไกตามหลักการดังกล่าว ประกอบด้วย การพัฒนาครูให้เป็นผู้รักการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน การพัฒนาครูให้รู้จักการเรียนรู้ร่วมกันพัฒนางานต่าง ๆ ร่วมกันการพัฒนาครูให้มีการเรียนรู้ ที่จะทำงานต่างๆ อย่างเป็นขั้นตอน และการพัฒนาครูให้สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการ ปฏิบัติงานไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนางานได้ ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาครูผู้ดูแล เด็กในการผลิตสื่อและใช้สื่อในการจัดกิจกรรมด้านการเรียนการสอน พบว่าครูผู้ดูแลเด็ก มี ความรู้ความเข้าใจใน หลักการ กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการการผลิต สื่อการเรียนการสอน ครู มีความมั่นใจในการสร้างสื่อผลิตสื่อเพื่อการเรียนการสอน สามารถจัดทำสื่อ ประยุกต์วัสดุ อุปกรณ์ในห้องถิ่นผลิตสื่อ ที่จะใช้สำหรับกิจกรรมการเรียนการสอนได้ สอดคล้องกับ คมสันต์ ก้านจักร (2552 : 97) ได้ทำการศึกษา เรื่องการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม ศักยภาพด้านการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน โรงเรียน โนนป่าจิววิจิตรวิทยา อำเภอสหสขันธ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต1 พบว่า กลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์เป็นอย่างดีและสามารถสร้าง นวัตกรรมที่เป็น สื่อการเรียนรู้ คือ ชุดสร้างความรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ได้

ข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กให้มีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการผลิตและการใช้สื่อเพื่อการเรียนการสอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลโนนตาล โดยใช้กลยุทธ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กได้รับการพัฒนาในการผลิตสื่อและการใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนั้นหน่วยงานทางการศึกษาอื่นๆ ควรให้การสนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาบุคลากรในการผลิตและการใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มพูนทักษะของบุคลากร ควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นระยะ ๆ เพื่อนำปัญหา ข้อบกพร่องร่วมกันพิจารณา และทราบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.2 ผู้บริหารควรจะสนับสนุน ส่งเสริม มีการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กอย่างต่อเนื่อง ให้ขวัญกำลังใจแก่ครูผู้ดูแลเด็ก จัดประกวดนวัตกรรมหรือสื่อการเรียนการสอน เพื่อให้ครูผู้ดูแลเด็กได้สร้างสื่อ นวัตกรรมใหม่เรื่อยๆ ครูเกิดความชำนาญมากยิ่งขึ้นและเพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้ครูผู้ดูแลเด็กในการปฏิบัติหน้าที่ครูผู้สอนได้ปฏิบัติหน้าที่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเต็มศักยภาพ

1.3 ผู้บริหารควรสนับสนุนงบประมาณด้านการผลิตและการสร้างนวัตกรรมใหม่เพื่อการเรียนการสอน และกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติราชการประจำปี เพื่อให้บุคลากรได้พัฒนาเป็นผลงานทางวิชาการ และเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้ใช้ความรู้ความสามารถพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้เกิดขึ้นกับ ผู้เรียนอย่างแท้จริง

1.4 จัดหาสถานที่ เอกสารอ้างอิง เช่น ตำรา แหล่งเรียนรู้ เอกสารเกี่ยวกับการผลิตและการสร้างนวัตกรรมใหม่เพื่อการเรียนการสอน เพื่อให้ครูผู้ดูแลเด็กได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองในหน่วยงาน เพื่อเป็นการเพิ่มพูนพัฒนาความรู้ความสามารถของครูอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาครูโดยใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการในด้านอื่นเช่น การพัฒนาการเรียนการสอนแบบบูรณาการ การพัฒนาการครูด้านกระบวนการคิดวิเคราะห์ เป็นต้น เพื่อเพิ่มความรู้และประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้หลากหลาย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ คุณภาพด้านการศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษา วิจัย พัฒนาการการผลิตและการใช้สื่อ โดยใช้กิจกรรมการ
พัฒนาอื่น ๆ ที่หลากหลาย เช่น การศึกษาดูงาน การสัมมนาทางวิชาการ การอบรมเชิง
ปฏิบัติการ เป็นต้น เพื่อพัฒนากระบวนการผลิตและการใช้สื่อรูปแบบใหม่ๆ ต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY